

KESİT AKADEMİ DERGİSİ

ISSN: 2149-9225

The Journal of Kesit Academy

8. Sınıf Türkçe Ders Kitabının Söz Varlığına
Yönelik Bir İnceleme

An Analysis of the Vocabulary of the 8th Grade
Turkish Textbook

Ramazan ŞİMŞEK*

Makale Türü/ Article Information/ Информация о Статье: Araştırma Makalesi/ Research Article/ Научная Статья

Atıf / Citation / Цитата

Şimşek, R. (2021). 8. sınıf Türkçe ders kitabının söz varlığına yönelik bir inceleme. *Kesit Akademi Dergisi*, 7 (28), 346-355.

Şimşek, R. (2021). An analysis of the vocabulary of the 8th grade Turkish textbook. *The Journal of Kesit Academy*, 7 (28), 346-355.

 10.29228/kesit.52271

Geliş/ Submitted/ Отправлено: 07.08.2021
Kabul/ Accepted/ Принимать: 15.09.2021
Yayın/ Published/ Опубликованный: 25.09.2021

Bu makale İntihal.net tarafından taranmıştır. This article was checked by İntihal.net. Эта статья была проверена
Интихал.нет Bu makale Creative Commons lisansı altındadır. This article is under the Creative Commons license. Это
произведение доступно по лицензии Creative Commons.

*Öğr. Gör. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, simsekramazan1989@gmail.com

KESİT AKADEMİ DERGİSİ

ISSN: 2149-9225

The Journal of Kesit Academy

8. Sınıf Türkçe Ders Kitabının Söz Varlığına Yönelik Bir İnceleme ¹

An Analysis of the Vocabulary of the 8th Grade Turkish Textbook

Öğr. Gör. Dr. Ramazan ŞİMŞEK

Öz: Eğitim öğretim süreçlerinin temel taşıyıcısı ders kitaplarıdır. Ders kitapları bünyesinde yer alan müfredat öğeleri akademik ve kültürel yetkinliği sağlarken kullanılan metinler ve metinlerin söz varlığı hedef kitlenin iletişim becerileri, temel dil becerileri, ifade becerileri açısından yetkinliği sağlamaktadır. Nitel yaklaşım benimsenerek betimsel tarama modelinde yürütülen bu çalışmada da MEB onaylı 8. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan okuma metninin söz varlığı derlem dilbilim alanında kullanılan bir yazılımla incelenmiş, istatistik tabanlı veriler elde edilmiştir. Araştırmanın veri seti incelendiğinde ders kitabının söz varlığının zengin olduğu; farklı kelime kullanımının yeterli düzeyde olduğu saptanmıştır. Araştırmanın ikinci aşamasında son yıllarda giderek artan derlem tabanlı çalışmalardan hareketle Türkçe üzerine yapılandırılan Türkçe Ulusal Derlemi ve TS CORPUS derlemi sıklık listeleri sürece dâhil edilmiştir. Her iki derlemden elde edilen sıklık listeleri ile ders materyalindeki okuma metinlerinden elde edilen sıklık listeleri ile kıyaslanmıştır. Türkçede en sık kullanılan 1000 kelimenin baz alındığı bu kıyaslama neticesinde ders materyalinin söz varlığında ortak kelime sayısı Türkçe Ulusal Derlemi verilerine göre 433; TS Corpus Derlemi verilerine göre ise 395 olarak saptanmıştır. Türkçede en sık kullanılan 1000 kelime açısından tespit edilen ortaklık düzeyinin yeterli durumda olduğu görülmüştür. Hedef kitlenin temel dil becerileri, ifade becerileri, iletişim becerileri açısından ders materyallerinin söz varlığının sezgisel yöntemler yerine derlem tabanlı yaklaşımlarla yürütülmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, söz varlığı, ders kitabı, metin, derlem.

¹“COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” beyanları: Bu çalışma için herhangi bir çıkar çatışması bildirilmemiştir. Bu çalışma için etik kurul onayı gerekmemektedir. Statements of “COPE-Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors”: No conflicts of interest were reported for this article. Ethics committee approval is not required for this article.

Abstract: The main carrier of educational processes is textbooks. While the curriculum elements in the textbooks provide academic and cultural competence, the texts used and the vocabulary of the texts provide competence in terms of communication skills, basic language skills, and expression skills of the target audience. In this research, which was carried out in a descriptive survey model by adopting a qualitative approach, the vocabulary of the reading texts in the 8th grade Turkish textbook approved by the Ministry of Education was examined with a software used in the field of corpus linguistics, and statistics-based data were obtained. When the data set of the research is examined, it is seen that the vocabulary of the textbook is qualified; It was determined that the use of different words was sufficient. In the second phase of the study, the frequency lists of the Turkish National Corpus and TS CORPUS corpus, which were structured on Turkish, were included in the process, based on the increasing number of corpus-based studies in recent years. The frequency lists obtained from both corpuscles were compared with the frequency lists obtained from the reading texts in the course material. As a result of this comparison based on the 1000 most frequently used words in Turkish, the number of common words in the vocabulary of the course material is 433 according to the Turkish National Corpus data; According to the TS Corpus Corpus data, it was determined as 395. It was seen that the level of partnership determined in terms of the 1000 most frequently used words in Turkish was sufficient. It was emphasized that the vocabulary of the course materials in terms of basic language skills, expression skills, and communication skills of the target audience should be conducted with corpus-based approaches rather than intuitive methods.

Keywords: Turkish education, vocabulary, textbook, text, corpus.

Giriş

Eğitim-öğretim süreçlerinin akademik ve kültürel kodlarını bünyesinde barındıran hedef kaynak ders kitabıdır. Ders kitapları aracılığı ile ana dili eğitiminde kültürel olgular, söz varlığı, düşünme becerileri gibi üst başlıklar hedef kitleye kazandırılmaya çalışılır. Tüm bu becerilerin işlevsel olarak kullanımında söz varlığı kavramı oldukça etkilidir. İletişim becerileri, sosyal uyum, ifade becerisi gibi bireyin sosyal ve akademik çevrelerde karakteristik alt yapısı; söz varlığı, kelime bilgisi ile doğrudan ilişkilidir. Türkçe eğitimi açısından ders kitapları, ders kitaplarında yer alan metinlerin söz varlığı sürecin temel taşları arasında yer alır. (Kurudayıoğlu ve Karadağ, 2006; Karadağ ve Kurudayıoğlu, 2010; Karagöl ve Tarakçı, 2019; Köşker, 2019; Şimşek, 2020).

Söz varlığı, temel düzeyde okuma anlama becerileri için kesinlikle önemlidir. (Grabe, 1991: 380) Çünkü söz varlığı ile okuduğunu anlama arasında kuvvetli bir bağlantı mevcuttur (Matsuoka ve Hirsh, 2010: 56). Genel çerçevede bilişsel süreçler, anlamaya ve anlatmaya yönelik beceriler başta olmak üzere söz varlığı eğitim öğretim faaliyetlerinde, becerilerin gelişimi ve kullanımında üzerinde durulması gereken bir kavramdır.

Ders kitapları öğrenme materyaller arasında hem öğretmen hem de öğrenci için anahtar konumundadır. Ders kitabı bünyesinde yer alan metinler aracılığı ile eğitim-öğretim sürecinin planlanması, kontrol edilmesi, toplumsal ve kültürel kodların hedef kitleye aktarılması sağlanmaktadır. Bu çerçevede ders kitabında yer alacak metinlerin taşınması gereken genel özellikler bulunduğu gibi söz varlığı açısından da belirli standartlara sahip olması gerekmektedir (Şimşek, 2020). Ders kitaplarının içerikleriyle ilgili Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan öğretim programları bünyesinde söz varlığına yönelik amaç ve kazanımlar dikkat çekmektedir. MEB (2019: 8) Türkçe dersi öğretim programı özel amaçlar çerçevesinde “okuduğu, dinlediği/izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmalarının; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmelerinin sağlanması” vurgulanmıştır.

Söz varlığı, Türkçe Sözlük'te (2010:1807), “Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, kelime hazinesi, kelime kadrosu, vokabüler.” şeklinde tanımlanır. Aksan (2002:13-14) söz varlığının içeriğini açıklamış; sözcükler, ikilemeler, deyimler, atasözleri, kalıp sözler (ilişki sözleri) ve kalıplaşmış sözlerden oluştuğunu ifade etmiştir. Akademik ve kültürel anlamda önemi vurgulanan söz varlığı kavramı içeriği açısından farklı unsurları bünyesinde barındırır. Bireyin söz varlığında bulunan unsurların çeşitliliği iletişim ve ifade becerilerini de olumlu etkiler. Söz varlığının temelini oluşturan ana dili edinimi süreci söz varlığı kavramını oluşturan unsurların kazanılması açısından kritik bir değere sahiptir. Bireyin içinde bulunduğu ortam, ebeveynlerinin sosyoekonomik durumu ve entelektüel düzeyleri bireyin gelişim sürecini etkilediği gibi söz varlığını da etkiler.

Eğitim-öğretim süreçleri ana dili eğitiminin başarısı açısından uzun bir periyodu içermektedir. İlk ve ortaokul düzeyinde ders içi etkinlikler, münazara, soru-cevap, beyin fırtınası vb. tekniklerle yönlendirilen bu sürecin etkin materyallerinden biri de ders kitaplarıdır. Seviyelere göre yapılandırılmış metinler ve etkinlikler aracılığıyla hedef kitleye bilinenden bilinmeyene doğru bir söz varlığı kazandırma süreci işletilir. Ancak iletişim ve ifade becerileri açısından en sık kullanılan kelimelerin eğitim sürecine dâhil edilmesi ve öğrenciler tarafından kullanılması verimliliği doğrudan etkilemektedir. Bu aşamada da son yıllarda derlem dilbilim ve derlem üzerine yapılan çalışmalardan faydalanılmaktadır. Türkçe için yayımlanmış derlem temelli sıklık listelerinden biri Aksan vd. (2017) A Frequency Dictionary of Turkish (Türkçe Sıklık Sözlüğü) olarak bilinmektedir. Türkçe için hazırlanan bir diğer derlem ise 700 milyon keli-

melik veri tabanına sahip TS CORPUS derlemidir (Sezer ve Sezer, 2013). Bu çalışmada da MEB bünyesinde kullanılan 8. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan okuma metninin söz varlığı en sık kullanılan 1000 kelime açısından Aksan vd. (2017) ve Sezer ve Sezer'in (2013) yapılandığı TS CORPUS bünyesinde en sık kullanılan 1000 kelime ile karşılaştırılacaktır.

Yöntem

8. sınıf Türkçe ders kitaplarının derlem tabanlı olarak söz varlığı unsurlarını belirleme ve Türkçede en sık kullanılan kelimelerle kıyaslama maksadıyla yapılan bu araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Tarama modeli, geçmişte ya da günümüzde var olan bir durumu, olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2009: 77).

Verilerin Toplanması ve Analizi

MEB 8. sınıf Türkçe ders kitabının söz varlığının derlem tabanlı incelendiği bu çalışmada belirtilen ders kitabı bilgisayar ortamına aktarılmış, görsellerden arındırılmış; içindekiler, İstiklal Marşı, Gençliğe Hitabe, kaynakça gibi kısımlar veri setine dâhil edilmemiştir. Bu işlemlerden sonra veri setinin UTF-8/Unicode kod dönüşümü gerçekleştirilerek derlem tabanlı çalışmalarda kullanılan WordSmith Tools 7.0 veri tabanına uygun hale getirilmiştir. WordSmith Tools 7.0 aracılığıyla kitapların söz varlığı ve sıklık listeleri tespit edilmiştir. Akabinde okuma metnlerinde en sık kullanılan kelimelerin listesiyle Aksan vd. (2017), TS Corpus bünyesindeki Türkçede en sık kullanılan 1000 kelimeyle ayrı ayrı karşılaştırılarak analiz edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın inceleme nesnesi 2020-2021 eğitim-öğretim yılında kullanılan Eselioğlu, Set ve Yücel, (2019) tarafından hazırlanan 8.sınıf Türkçe ders kitabı oluşturmaktadır.

Bulgular ve Yorumlar

İmam Hatip Ortaokulu 8. sınıf Türkçe ders kitabı metinleri inceleme süreci için yöntem kısmında ifade edilen süreçlerden geçirilerek analiz edilmiştir. Ders kitabının söz varlığına yönelik bulgular Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabına Yönelik Bulgular

Kitapta İncelenen Metin Sayısı	Token	Type	Metin tTR(Type/text)	Odaklı TTR	Standart TTR	t*TR
47	20909	9325	198,4	0,446	62,80	3,159

Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 8. Sınıf Türkçe ders kitabında yer alan okuma metinleri incelenmiş; okuma metinlerinin söz varlığı (token) 20909 kelime olarak tespit edilmiştir. Bu okuma metinlerinde yer alan farklı kelime sayısı (type) ise 9325 olarak tespit edilmiştir. Toplam kelime sayısının farklı kelime sayısına oranını veren TTR düzeyi 0,446'dır. Standart TTR düzeyi 62,80 düzeyindedir. Metin odaklı tTR 198,4 olarak tespit edilmiştir. Bu verilerden hareketle ders kitabı bünyesinde her 100 kelimeden 44'ünün farklı olduğu; Standart TTR düzeyinin iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 8. Sınıf Türkçe ders kitabındaki okuma metinlerinin söz varlığında en sık kullanılan 100 kelime Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 8.Sınıf Türkçe Ders Kitabında En sık kullanılan 100 Kelime

N	Word	Freq.	%	N	Word	Freq.	%
1	Bir	651	3,11	51	Hemen	25	0,12
2	Ve	284	1,36	52	İyi	25	0,12
3	Bu	249	1,19	53	Onu	25	0,12
4	De	208	0,99	54	Biri	24	0,11
5	Da	179	0,86	55	Nasıl	24	0,11
6	Ne	104	0,50	56	Öyle	24	0,11
7	Gibi	103	0,49	57	Artık	23	0,11
8	O	94	0,45	58	Değil	23	0,11
9	İçin	90	0,43	59	İşte	23	0,11
10	Daha	79	0,38	60	Beş	22	0,11
11	Sonra	79	0,38	61	Eşref	22	0,11
12	Çok	77	0,37	62	Önce	22	0,11
13	Ki	75	0,36	63	Uzun	22	0,11
14	Her	74	0,35	64	Böyle	21	0,10
15	Ben	72	0,34	65	Onun	21	0,10
16	En	61	0,29	66	Saat	21	0,10
17	Ama	57	0,27	67	Başka	20	0,10
18	Kadar	52	0,25	68	Beni	20	0,10
19	Diye	49	0,23	69	Geldi	20	0,10
20	Doğru	49	0,23	70	Hasan	20	0,10
21	Var	49	0,23	71	İlk	20	0,10
22	İle	46	0,22	72	Kendi	20	0,10
23	Gün	45	0,22	73	Kuş	20	0,10
24	İki	44	0,21	74	Neden	20	0,10
25	Türk	40	0,19	75	Ağır	19	0,09
26	Hiç	39	0,19	76	Burada	19	0,09

27 Mı	39	0,19	77 Diş	19	0,09
28 Dedi	35	0,17	78 Olur	19	0,09
29 Büyük	34	0,16	79 Vardır	19	0,09
30 İçinde	34	0,16	80 Yer	19	0,09
31 Olan	34	0,16	81 Benim	18	0,09
32 Olarak	34	0,16	82 İnsanlar	18	0,09
33 Türkiye	33	0,16	83 Müzik	18	0,09
34 Atatürk	32	0,15	84 Anadolu	17	0,08
35 Bizim	32	0,15	85 Bana	17	0,08
36 İstanbul	32	0,15	86 Birer	17	0,08
37 Ya	32	0,15	87 Çocuk	17	0,08
38 Zaman	32	0,15	88 Diğer	17	0,08
39 Şimdi	31	0,15	89 Geri	17	0,08
40 Bile	30	0,14	90 İnsan	17	0,08
41 Gece	30	0,14	91 Tek	17	0,08
42 Şey	28	0,13	92 Var	17	0,08
43 Hem	27	0,13	93 Yani	17	0,08
44 Sen	27	0,13	94 Yanına	17	0,08
45 Yok	27	0,13	95 Gelen	16	0,08
46 Kahve	26	0,12	96 Hep	16	0,08
47 Yeni	26	0,12	97 Pek	16	0,08
48 Bütün	25	0,12	98 Senin	16	0,08
49 Cahil	25	0,12	99 Son	16	0,08
50 Güzel	25	0,12	100 Şu	16	0,08

Ders materyalinde yer alan okuma metinlerinin söz varlığında en sık kullanılan kelimeler incelendiğine kullanım sıklığı açısından özellikle ilk 20 kelimelik grubun Türkçedeki sıklık listeleri ile büyük oranda örtüştüğü; diğer sıklık listelerinde de sıklıkla karşılaştığı gibi bir, bu, de, da, ne gibi, o, için gibi kelimelerin öne çıktığı saptanmıştır.

Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 8. Sınıf Türkçe ders kitabı metinleri derlem tabanlı olarak analiz edilmiş; okuma metinlerinde en sık kullanılan 1000 kelime ile Türkçe Ulusal Derleminde en sık kullanılan 1000 kelime kıyaslanmış ve bulgular Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Okuma Metinleriyle Türkçe Ulusal Derleminde En Sık Kullanılan 1000 Kelimenin Ortaklık Düzeyi

İncelenen Metin Sayısı	Materyalde En Sık Kullanılan 1000 Kelimedeki Ortaklık Sayısı	En Sık Kullanılan 1000 Kelimedeki Ortaklık Düzeyi
47	433	% 43

Okuma metinlerinde en sık kullanılan 1000 kelime tespit edilmiş ve sıklık listeleriyle kıyaslanmış; bu çerçevede en sık kullanılan 1000 kelime 433 kelimenin ortak olduğu; okuma metinlerinde en sık kullanılan 1000 kelimenin ortaklık düzeyinin % 43 olduğu saptanmıştır.

Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 8. Sınıf Türkçe ders kitabı metinleri derlem tabanlı olarak analiz edilmiş; okuma metinlerinde en sık kullanılan 1000 kelime ile TS Corpus Derleminde en sık kullanılan 1000 kelime kıyaslanmış ve bulgular Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Okuma Metinleriyle TS Corpus Derleminde En Sık Kullanılan 1000 Kelimenin Ortaklık Düzeyi

İncelenen Metin Sayısı	Materyalde En Sık Kullanılan 1000 Kelimede Ortaklık Sayısı	En Sık Kullanılan 1000 Kelimede Ortaklık Düzeyi
47	395	% 39

Okuma metinlerinde en sık kullanılan 1000 kelime tespit edilmiş ve sıklık listeleriyle kıyaslanmış; bu çerçevede en sık kullanılan 1000 kelime 395 kelimenin ortak olduğu; okuma metinlerinde en sık kullanılan 1000 kelimenin ortaklık düzeyinin % 39 olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Tartışma

Eğitim-öğretim süreçlerinde kullanılan ders materyallerinin söz varlığı hedef kitlelerin temel dil becerilerini geliştirme, bireyin özgüvenini artırma, iletişim yetisini güçlendirme açısından hayati fonksiyonlara sahiptir. Bu çerçevede Türkçe eğitimi açısından ders materyallerinin söz varlığında kullanılan kelimelerin Türkçede en sık kullanılan kelimelerden oluşması; derlem tabanlı araştırmalar kapsamında materyallerin söz varlığının analiz edilmesi gerekmektedir. Bu araştırmada da Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 8. Sınıf Türkçe ders kitabı metinleri derlem tabanlı olarak analiz edilmiş; söz varlığına yönelik veriler saptanmış; sıklık listeleri oluşturularak kıyaslamalar gerçekleştirilmiştir.

İncelenen ders materyalinin söz varlığının 20909 kelimedenden (token) oluştuğu; materyal bünyesinde kullanılan farklı kelime sayısının (type) 9325 olduğu belirlenmiştir. Ders materyalinde TTR düzeyi 0,446 olarak tespit edilmiştir. Bu veriler kapsamında ilgili ders materyalinde öğrencilerin ifade ve iletişim becerilerini doğrudan etkileyen söz varlığı ve söz varlığında kullanılan farklı kelime verisinin yeterli durumda olduğu söylenebilir.

Söz varlığında kullanılan farklı kelimelerin düzenli dağılıp dağılmadığını endeksleyen STTR verisi ise 62,80 olarak tespit edilmiş; 0,446 olarak tespit edilen TTR düzeyinin üzerinde seyrederek veri setinin genelinde kelime çeşitliliğinin sağlanmaya

çalışıldığı görülmektedir. Ders materyalinin söz varlığındaki çeşitliliği destekleyici bir başka gösterge ise 198,4 olarak tespit edilen metin odaklı tTR değeridir.

Aksan vd. (2017) tarafından yapılandırılan Türkçe Ulusal derlemi ile araştırmaya konu olan materyal, en sık kullanılan 1000 kelime açısından kıyaslanmış, 433 kelimenin ortak olduğu; benzerlik düzeyinin % 43 olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma çerçevesinde Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 8. Sınıf Türkçe ders kitabı metinlerinin söz varlığı TS CORPUS derleminde en sık kullanılan 1000 kelime ile de kıyaslanmıştır. Bu bağlamda 395 kelimenin ortak olduğu; benzerlik düzeyinin % 39 olduğu tespit edilmiştir. Ders materyalinin söz varlığı ve derlem temelli sıklık listeleriyle ortaklık düzeyi Şimşek (2020) tarafından 7. sınıf ders kitapları üzerine yapılan çalışmada ders kitaplarındaki söz varlığı ile derlemdeki sıklık listesi ortaklık düzeyinin % 40, %44, %41 olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmadan elde edilen sonuç ile benzerlik gösterir.

Söz varlığı açısından seviyelere göre yapılandırılmış metinler ve etkinlikler aracılığıyla hedef kitleye bilinenden bilinmeyene doğru bir söz varlığı kazandırma sürecinin izlenmesi verimliliği artıracaktır. İletişim ve ifade becerileri açısından en sık kullanılan kelimelerin eğitim sürecinde kullanılması ve öğrencilerin söz varlığına kazandırılması verimliliği doğrudan etkilemekte olup söz varlığına yönelik çalışmaların sezgisel yaklaşımdan arındırılması gerekmektedir. Bu bağlamda ana dili eğitimi kapsamında ortak söz varlığı oluşturma, dil edinimi ve eğitimini standartlar çerçevesinde gerçekleştirmek oldukça önemli olup bu konu farklı çalışmalarda vurgulanmaktadır (Baş, 2010; Kurudayıoğlu ve Karadağ, 2006; Kurudayıoğlu, 2011; Onan, 2016; Karadağ, 2019). Ders materyallerinin söz varlığı açısından Türkçede sık kullanılan kelimeleri barındırma oranının %50 düzeyine yaklaşması faydalı olacaktır. Ana dili eğitiminde kullanılan materyallerin söz varlığı aracılığıyla hedef kitlenin iletişim ve temel dil becerileri, dili işlevsel kullanma yetisi gibi faktörler gözetilmeli; materyallerin söz varlığı derlem tabanlı çalışmalar kapsamında yapılandırılmalı; materyallerin söz varlığında sezgisel yaklaşım yerine derlem tabanlı yaklaşım benimsenmelidir.

KAYNAKÇA

Aksan, D. (2002). *Anadilimizin söz denizinde*. Bilgi Yayınevi

Aksan, Y., Aksan, M., Mersinli, Ü. ve Demirhan, U. U. (2017). *A frequency dictionary of Turkish*. Routledge.

Baş, B. (2010). Söz varlığının oluşumu ve gelişiminde çocuk edebiyatının rolü. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27(27), 137-159.

- Eselioğlu, H., Set, S. ve Yücel, A. (2019). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Türkçe 8 ders kitabı*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayınları
- Karadağ, Ö. (2019). Aynı Sınıf düzeyi için hazırlanan Türkçe ders kitaplarının ortak sözcüklüğü açısından karşılaştırılması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(4), 1130-1140.
- Kurudayıoğlu, M. (2011). Türkçe öğretmeni adaylarının sözlü anlatımlarının düşünceyi geliştirme teknikleri açısından incelenmesi. *TÜBAR*, 29, 213-226.
- Kurudayıoğlu, M., ve Karadağ, Ö. (2006). Ortak kelime hazinesi kazandırmada ilköğretim sekizinci sınıf Türkçe ders kitaplarının durumu. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 335-343.
- MEB (2019). *Millî Eğitim Bakanlığı Türkçe dersi (1-8. Sınıflar) öğretim programı*. Ankara: MEB Yayınları
- Onan, B. (2016). Söz varlığı terminolojisi üzerine bir analiz çalışması. *Millî Eğitim Söz Varlığı Özel Sayısı*, 45(210). 11-29
- Sezer, B. ve Sezer, T. (2013). TS corpus: herkes için Türkçe derlem. *In Proceedings of the 27th national linguistics conference*. 217-225.
- Şimşek, R. (2020). Derlem tabanlı bir çalışma: 7. sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı. *Çukurova Araştırmaları*, 6(1), 231-243.
- TDK. (2010). *Türkçe sözlük*. TDK Yayınları.